

روزنامه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، ورزشی صبح ایران • صاحب امتیاز و مدیرمسئول: مهدی رحمانیان
نشانی: میدان فاطمی، خیابان بهرام مصیری، پلاک ۲۲ • تلفن: ۵۴ و ۸۸۹۳۶۲۷۰ • نمابر: ۸۸۹۲۵۴۶۷
تلفن آگهی‌ها: ۸۶۰۳۶۱۱۹ • تلفن امور آگهی‌های شهرستان‌ها: ۷-۱۹۸۰۵۴۰ • تلفن امور مشترکین: ۸۸۹۰۲۵۴۸
توزیع: شرکت پیام‌رسان سبز
تلفن: ۶۶۲۸۷۳۴۴ • چاپ: صمیم
تلفن: ۴۴۲۳۷۲۵

www.sharghdaily.ir

دوشنبه ۳ بهمن ۱۴۰۱ • ۱ رجب ۱۴۴۴ • ۲۳ ژانویه ۲۰۲۳ • سال بیستم • شماره ۴۴۷۹ • ۱۲ صفحه
اذان ظهر تهران ۱۴:۱۶ • اذان مغرب ۱۷:۴۲
اذان صبح فردا ۵:۴۲ • طلوع آفتاب ۷:۰۹

شرق

روزنامه

دیالوگ روز

رودی- دیوید آتسیاف- ۱۹۹۳

رودی (شان آستین):

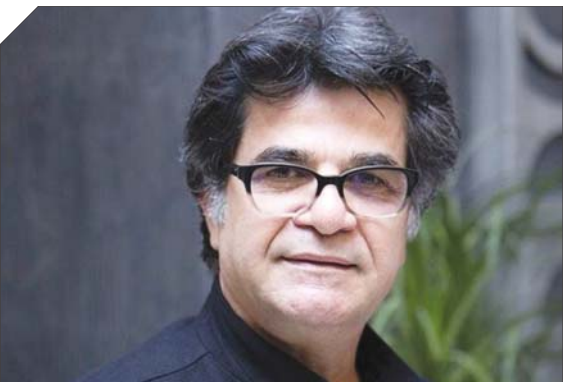
در این دوره و زمانه لازم نیست چیزی را به کسی غیر از خودت ثابت کنی.

اگر بعد از همه انتقایی که برات افتاده تا حالا این کار را نکردی.

از این به بعد هم اتفاقی نمی‌افته.

صنف

آزادی جعفر پناهی تا آخر هفته؟

این روزها اهالی سینما و خانه سینما درخواست کرده‌اند «جعفر پناهی» آزاد شود. آن‌طور که صالح نیکبخت، وکیل این سینماگر، به خبرگزاری فرانسه گفته است، مقام‌های قضائی روز شنبه به او وعده داده‌اند تا آخر هفته درباره آزادی او تصمیم بگیرند. این وکیل همچنین چند روز پیش به سایت فراز گفته بود «حکم شش‌س سال حبس جعفر پناهی، کارگردان و فیلم‌نامه‌نویس زندانی در اوین، توسط شعبه ۹ دیوان عالی کشور نقض و پرونده وی جهت رسیدگی مجدد به شعبه ۲۱ دادگاه تجدیدنظر استان تهران ارجاع داده شد.» صالح نیکبخت، وکیل جعفر پناهی، کارگردان زندانی، در مصاحبه اخیرش با سایت فراز جزئیات فراوانی را درباره پرونده این سینماگر مطرح کرده و با اشاره به نقض پرونده موکلش در دیوان عالی کشور گفت قرار بازداشت پناهی باید تبدیل به وثیقه می‌شده اما از مهر که پرونده مشمول این موضوع شده، موکلش از حق قانونی خود محروم مانده است.

همچنین چندی پیش هیئت‌مدیره خانه سینما در متنی خطاب به مسئولان قضائی خواستار آزادی جعفر پناهی شد و نوشت: با توجه به مستندات قانونی کافی که برای آزادی پناهی فراهم شده و همچنین لزوم توجه به وضعیت جسمی و بیماری او، هرچه سریع‌تر امکان آزادی پناهی فراهم شود.

صالح نیکبخت در تشریح سیر پرونده جعفر پناهی گفته است: «پرونده‌ای که آقای جعفر پناهی هم‌اکنون در ارتباط با آن در زندان به سر می‌برد، پرونده‌ای است که ایشان و آقای محمد رسول‌اف به خاطر آن مشترکا در سال ۸۹ دستگیر شدند.» به گفته نیکبخت، جعفر پناهی تیرماه امسال برای پیگیری پرونده محمد رسول‌اف به مرجع قضائی مراجعه کرده بود که در همین مراجعه برای اجرای حکم یادشده به زندان دلالت داده می‌شود.

وکیل جعفر پناهی ادامه داد: «بس از آنکه من به توصیه برخی از اهالی سینما از طرف خانواده برای پیگیری پرونده انتخاب و آن را مطالعه کردم، متوجه شدم در این پرونده که در سال ۹۰ قطعیت پیدا کرده، اشتباه بزرگی صورت گرفته است؛ به همین دلیل درخواست اعاده دادرسی کردم.»

نیکبخت تصریح کرد: «در آن مرحله یک رای بسیار دقیق و عالمانه داده شد که نشان می‌دهد نه‌تنها قضات بررسی‌کننده پرونده دانش قضائی خوبی دارند بلکه از دانش اجتماعی و معرفتی خوبی هم برخوردار هستند. بر اساس رای این قضات محترم، حکم نقض و پرونده مشمول اعاده دادرسی شد. به‌این‌ترتیب در اواسط مهرماه پرونده برای اعاده دادرسی به شعبه ۲۱ تجدیدنظر ارجاع داده شد.»

وکیل جعفر پناهی افزود: «اطلاع موفق پیدا کردیم که اواخر وقت اداری دوشنبه ۲۶ دی، اصل پرونده محاکماتی آقای پناهی به شعبه ۲۱ تجدیدنظر ارسال شده است.» صالح نیکبخت تأکید کرد: «در دیوان عالی کشور به من اعلام کردند ما کل پرونده را نقض کردیم و طبق قانون اگر اعاده دادرسی پرونده‌ای پذیرفته شود و این اعاده در کلیت آن پرونده باشد، قرار بازداشت متهم باید بلافاصله تبدیل به وثیقه شده و فرد آزاد شود اما از مهرماه که پرونده مشمول این مهم شده، موکل من از حق قانونی خود محروم مانده است.» این درحالی است که پزشکان گفته‌اند او باید خارج از زندان مداوا شود.

محمد رسول‌اف، دیگر سینماگر زندانی، به‌تازگی به مدت دو هفته به «مرخصی درمانی» اعزام شده بود. جعفر پناهی ۶۲ساله، یکی از شناخته‌شده‌ترین فیلم‌سازان ایرانی در جهان که در تیرماه بازداشت و زندانی شد، تاکنون جوایز سینمایی بسیاری را از معتبرترین جشنواره‌های جهان دریافت کرده است.

به گزارش خبرگزاری فرانسه، بعد از دستگیری جعفر پناهی، سینماگران بسیاری در سراسر دنیا از جمله در جشنواره ونیز خواستار آزادی او شدند.

همچنین بانئ فیلم اطلاع داده است فیلم «به‌سوی کوچه‌های خوشبختی» مستندی است از یک فیلم‌ساز زن هندی که در بخش پانورامای فستیوال برلین پذیرفته شده است. این کارگردان هندی در مستند «به‌سوی کوچه‌های خوشبختی» با اشخاص مختلفی مانند جعفر پناهی، نسرين ستوده، ترانه علیدوستی، ژینوس نازوک‌کار، فرهاد خردمند و آیدا محمدجان صحبت کرده است.

محور بیشتر این‌گفت‌وگوها درباره نقش سینما در جامعه و مشکلاتی است که هنرمندان برای ابراز دیدگاه‌های خودشان با آنها روبه‌رو هستند.

درواقع «به‌سوی کوچه‌های خوشبختی» یک فیلم مستند است که این فیلم‌ساز زن هندی، در ایران درباره این افراد ساخته است. در سایت اصلی جشنواره از این مستند به‌عنوان محصول کشور هندوستان نام برده شده است.

در خلاصه داستان «به‌سوی کوچه‌های خوشبختی» آمده که این مستند درباره عشق و علاقه کارگردان به شعر و سینمای ایران است. در این مستند از اعتراض‌ها و وقایع اخیر ایران نیز صحبت شده است.

ساعت ۱۳:۳۸ چهارشنبه ۱۴/۱۰/۱۴

زمین‌لرزه‌ای با بزرگای ۵.۶ در فیروزق، اقامتگاهی خوش آب‌وهوا در حدود ۱۰کیلومتری غرب خوی، در استان آذربایجان غربی را به لرزه درآورد. راستای گسل سیه‌چشمه- خوی شمال‌غربی-

جنوب‌شرقی و سازوکار امتدادلغز راست‌گرد است.

نگارنده از تمامی این پهنه بازدید تفصیلی داشته و وقوع زمین‌لرزه در زمستانی برفی موجب نگرانی درباره نحوه استقرار مردم در سرمای حدود ۱۰ درجه زیر صفر منطقه است. مهرماه ۱۴۰۱ زمین‌لرزه‌ای با بزرگای ۵.۶ در هفت‌کیلومتری جنوب شرق خوی، آذربایجان شرقی رخ داد. سازوکار آن زلزله هم امتدادلغز راست‌گرد و مؤلفه کوچک‌تر فشاری، مسبب رخداد زلزله بامداد ۱۳ مهر ۱۴۰۱ بود؛ بنابراین زمین‌لرزه ۲۸ دی‌ماه ۱۴۰۱ دومین زلزله با بزرگای بیش از ۵.۵ در راستای گسل سیه‌چشمه-خوی است که خود در امتداد غربی سامانه گسل شمال تبرز قرار دارد. از سوی دیگر در روز چهار اسفند ۱۳۹۸ نیز دو زمین‌لرزه با بزرگای به ترتیب ۵.۸ در راستای گسل سلماس و ۶.۰ در راستای گسل قطور-«باش‌قلعه» (ترکیه) در آذربایجان غربی منطقه سلماس و قطور را به لرزه درآورد. منطقه‌ای که زلزله‌ها در آن رخ داد، پرلزه و محل برخورد سامانه گسل‌های بین ایران و ترکیه است.

به‌این‌دلیل هم زلزله در این منطقه و هم قلعه‌های آتش‌فشانی فراوان است. اتفاقا در گذشته هم زلزله‌های بی‌دری در این محل رخ داده بود. در همین منطقه در ۱۷ اردیبهشت سال ۱۳۰۹ در در ساعت ۱۴:۰۴ زمین‌لرزه ویرانگری با بزرگای ۷.۲ رخ داد که موجب تخریب وسیع شهر سلماس و روستاهای اطرافش شد. البته روز قبل ساعت ۱۱ صبح زمین‌لرزه‌ای با بزرگای ۵.۰ در همان منطقه رخ داده بود. بزرگ‌ترین زلزله تاریخی تبریز و احتمالا مخرب‌ترین زلزله شهری ایران، هشتم ژانویه ۱۷۸۰ م در تبریز با بزرگای ۷.۷ رخ داد. این زلزله تبریز را کاملا ویران کرد و حدود ۴۰۰ روستا، ازجمله مرند، تسوج و ارونق را درهم کوبید. در خود تبریز، همه ساختمان‌های عمده خراب شدند. شعاع ویرانی، به‌طور متفاوت از ۷۲ تا ۱۲۰ کیلومتر از تبریز گزارش شد. در بیرون از این فاصله، در خوی، سلماس و ارومیه ساختمان‌ها آسیب دید. بر اثر این زمین‌لرزه،

جهان‌خوانی

سیب گنبدیده برای پلیس متجاوز

چند روز پس از آنکه فرمانده پلیس لندن اعلام کرد ممکن است تعداد زیادی از مأموران پلیس در پاکسازی اخراج شوند، یک اتفاق نمادین رخ داد؛ جمعی از فعالان مدنی هزارو ۷۱ سیب گنبدیده در مقابل مقر پلیس در شهر لندن به نشانه هزارو ۷۱ افسر و مأمور پلیس قرار دادند. این افسران به اتهاماتی مانند سوءاستفاده از منصب یا خشونت و آزار جنسی زنان و دختران تحت بازجویی و پیگرد قضائی هستند.

از سال‌ها پیش موارد متعددی از رفتار غیرقانونی و مجرمانه مأموران پلیس لندن که حداقل ۴۳ هزار مأمور دارد، افشا شده است و منتقدان، این تشکیلات انتظامی مهم را به سرپوش‌گذاشتن بر این موارد متهم کرده‌اند.

به گزارش بی‌بی‌سی، «مارک روسی»، فرمانده پلیس کلان‌شهر لندن، گفته است: «در جریان پاکسازی این نیرو به احتمال فراوان صدها مأمور پلیس به دلیل ارتکاب جرائمی نظیر خشونت خانگی و آزار جنسی اخراج خواهند شد.»

این فرمانده حدود چهار ماه پیش برای پاکسازی این نیرو به این سمت منصوب شد. او قول داده است در تشکیلات پلیس لندن پرونده هر مأموری که قبلا و به هر دلیلی ازجمله اتهام خشونت خانگی یا آزار و خشونت جنسی مدنظر قرار گرفته، به‌طور سیستماتیک بازنینی شود.»

به‌تازگی «دیوید کاریک»، یک مأمور ۴۸ساله پلیس لندن، اعتراف کرده در دو دهه خدمت خود مرتکب ۲۴ تجاوز جنسی شده و هم‌قطارانش نتوانستند یا نخواستند از وقوع این جرائم

برخی برآوردهای تاریخی تا ۲۰۰ هزار نفر تلفات را ذکر کرده‌اند، که البته با توجه به جمعیت منطقه در پایان دوره زندگیه و اوایل تسلط ایل قاجار به نظر اغراق‌آمیز می‌آید؛ ولی به‌رحال از پرتلفات‌ترین رخدادهای زلزله در ایران بوده است. از آن هنگام تاکنون (زمستان ۲۰۲۳) یعنی در همه ۲۴۳ سال گذشته زمین‌لرزه‌ای با بزرگای بیش از ۷ روی سامانه گسل شمال تبریز و شاخه‌های گسل دارای تلاقی با آن رخ نداده است. گزارش‌ها نشان می‌دهد که گسیختگی گسل در زلزله ۱۷۸۰ از شیلی در جنوب شرق تا نزدیکی مرند در شمال غرب تبریز به طول حدود ۶۰ کیلومتر امتداد داشته است. خوی در فاصله مستقیم ۶۰ کیلومتری غرب مرند قرار گرفته است و زلزله‌های مهر و دی‌ماه ۱۴۰۱ با بزرگای ۵.۶ روی قطعه گسل سیه‌چشمه-خوی رخ داده است. توجه به خطر زمین‌لرزه‌های شدید هم در تبریز و هم در خوی بسیار جدی است ولی در ۲۴۳ سال گذشته اتفاقات دیگری نیز از نظر افزایش معرضیت به‌ویژه در شهرهای بزرگ رخ داده است. اگر در منطقه آذربایجان، تبریز و ارومیه، در اواخر سده هجدهم میلادی سرجمع حدود ۵۰۰ هزار نفر زندگی می‌کرده‌اند، امروزه تنها در شهر تبریز حدودا دومیلیون نفر در طی روز ساکن‌اند (و شب‌ها جمعیتش به حدود ۱.۶ میلیون نفر می‌رسد). رشد زیرساخت‌ها و افزایش جمعیت در شهرها موجب شده تا در

تجربه‌خوانی

♦ ۹۰ دستگاه موتورسیکلت برقی از اول بهمن ماه به‌منظور کاهش آلودگی هوا و آسایش پستی‌چی‌ها به‌عنوان موتور کار در شرکت پست استفاده خواهد شد. عکس:علیرضا اسماعیلی/باشگاه خبرنگاران جوان

توالی زلزله‌های خوی در پهنه لرزه‌خیز آذربایجان

زلزله‌های بزرگ اخیر شاهد تلفات جانی درخورتوجهی به‌ویژه در آسیا و در کشورهای درحال‌توسعه باشیم. زلزله ۲۰۰۳ در بم ایران با بزرگای ۶.۵ تلفات ۳۰هزارنفری داشت. زلزله و سونامی ۲۰۱۱ توهوگو زاین با بزرگای ۹.۱ با ۲۲ هزار کشته و مفقود و و زلزله و سونامی ۲۰۰۴ آچه اندونزی با بزرگای ۹.۱ سوماترا، با ۲۳۰ هزار تلفات از نظر گستردگی تلفات در محدوده‌های جمعیتی بسیار مهم‌اند. زلزله کوچک‌تری مانند زلزله بم ۲۰۰۳ که در نزدیکی منطقه جمعیتی با صدهزار نفر جمعیت به‌طور مشابه مخرب، فاجعه‌ای انسانی در کشور شد. زلزله ۲۰۰۵ با بزرگای ۷.۶ در بالاکوت پاکستان با ۹۰ هزار کشته و زلزله ۲۰۰۸ با بزرگای ۷.۹ در چین با ۶۹ هزار کشته‌هر دو رخدادهایی بودند که در هنگام ساعات ابتدایی روز با تلفاتی بیش از ۵۰ نفر در جنوب آسیا موجب فاجعه شدند. درباره زلزله ۲۰۰۸ ونچوان چین، نقشه‌های خطر زلزله رویداد بزرگی را در سامانه گسلی این منطقه پیش‌بینی نمی‌کردند و زمین‌لرزه ۲۰۱۵ گورخا نیال با بزرگای ۷.۸ در جایی رخ داد که اساسا نقشه‌های خطر هنوز دقیق نشده بودند. هر دو این زمین‌لرزه‌ها نشان دادند که چگونه روش‌های سنتی در پایش لرزه‌ای و ژئودتیک به‌تنهایی نمی‌توانند برای تبیین و پیش‌بینی اندازه، فراوانی دوره بازگشت زمین‌لرزه‌هایی که ممکن است روی گسل‌های لرزه‌زا رخ دهند، مورد استفاده قرار گیرند. مدل‌سازی پیچیده و تفصیلی احتمالی خطر زمین‌لرزه در حالت ایدئال مستلزم مشخص شدن هندسه، مکان و سینماتیک گسل‌های فعال و ثبت دقیق مکانی و زمانی رویدادهای دیرینه لرزه‌ای روی این گسل‌ها و میزان لغزش آنها در طول زمان طولانی (هزاران سال) است. روش‌ها و پیشرفت‌های خلاقانه نیز در مدل‌سازی چکانش گسیختگی پیچیده، خوشه‌بندی زلزله، تشخیص قطعات گسله و تشخیص سامانه‌های گسل کلشکل مهمان مورد نیاز است. حالا آوری و آنسب‌پذیری شهرهای مرزی ایران و ترکیه شبیه هم هستند و در هر دو ناحیه همچنان پهنه‌های بسیار آسیب‌پذیر فراوان‌اند. تراکم کنونی جمعیت نیز در منطقه تبریز، مرند، خوی، سلماس و ارومیه، مانند سده‌های پیشین نیست. جمعیت بیشتر در نزدیکی و بر روی پهنه‌های خطرناک از نظر وقوع زمین‌لرزه‌های شدید زندگی می‌کنند. منطقی آن است که با توجه به لرزه‌خیزی اخیر در این منطقه تبیین دقیق میزان خطر زلزله با کوشش‌های مدیریتی برای کاهش ریسک زلزله هنگام و فوریت عملیاتی شود.

تنه‌راه، تعطیلی مدارس است؟

نداشت اما حالا از نظر زیرساختی کارهای زیادی انجام داده‌ایم. نه‌تنها زیرساخت‌ها بهتر شده بلکه حتی فضا برای ستایش و دلگرمی دانش‌آموزان و معلمان نیز بهتر شده است.»

بحث آلودگی هوا فقط خاص کشور ما نیست؛ هرچند با این موضوع طوری برخورد می‌شود گویا هیچ ایده و تصویری برای حل این مشکل وجود ندارد. مثلا یکی از موفق‌ترین تجربه‌ها در کنترل آلودگی هوا مربوط به شهر مکزیکوسیتی، پایتخت مکزیک است؛ به‌طوری‌که مشهور بود در این شهر به دلیل آلودگی هوا پرنده‌ها هنگام پرواز می‌مردند. دولت مکزیک با سرمایه ۹.۳ میلیارد دلاری پالایشگاه‌هایی برای تولید سوخت مناسب (با گوگرد پایین) راه‌اندازی کرده است. مقام‌های شهری با الگوگرفتن از اتوبوس‌رانی سریع در پایتخت کلمبیا، نوعی سیستم اتوبوس‌رانی به نام «متروباس» راه انداخته‌اند. کارخانه‌ها و مراکز صنعتی مجبور شدند حومه شهر را ترک کنند و به مناطق دورتر بروند. با پرداخت وام خودروها و تاکسی‌های فرسوده با روالی منظم تعویض شدند. متروی مکزیکوسیتی خیلی سریع با کمک الزامی همه بخش‌ها راه‌اندازی شد و حالا اسیم هیچ‌کدام از شهرهای این کشور در فهرست شهرهای آلوده جهان قرار ندارد.

درنهایت همان‌طور که خبرگزاری مهر گزارش داده است، بر پایه تحقیقی که دانشگاه «ساری» در گیلدفورد انگلستان انجام داده است، یک‌سری اقدامات ساده می‌تواند مواجهه با سموم را به نصف کاهش دهد. بر پایه یافته‌های آنها، نصب یک صفحه سبز در امتداد دیوار اطراف مدرسه، نصب دستگاه‌های تصفیه هوا در کلاس‌های درس و سازماندهی طرح‌های خیابانی مدارس در ساعات تردد و رفت‌وآمد، کیفیت هوای کلاس‌ها و زمین‌های بازی آن را بهبود می‌بخشد. محققان دریافته‌اند تصفیه‌کننده‌های هوا در کلاس‌های درس غلظت آلودگی داخلی را تا ۵۷ درصد و طرح ساماندهی خیابان‌های مدارس که از تردد وسایل نقلیه موتوری مقابل مدارس در زمان شروع و پایان کلاس‌ها پیشگیری می‌کند، غلظت ذرات را تا ۳۶ درصد کاهش خواهد داد. صفحات سبز در محدوده مدرسه نیز برخی از خطرناک‌ترین سطوح ذرات معلق بیرون را که از خیابان‌ها می‌آید، با توجه به شرایط بادی تا ۴۴ درصد کاهش می‌دهد.

سؤال همین‌جاست که واقعا تعطیلی مدارس تنها راهی است که مسئولان ایرانی به نظرشان می‌رسد؟